

hírek

A békéscsabai Munkácsy Múzeum új állandó kiállítása

ÚJ ÉS MEGÚJULÓ MÚZEUMI LÉTESÍTMÉNYEK

- ¶ *Munkácsy Mihály – Egy génusz diadala* címmel megtekinthető végre a nagyközönség számára a békéscsabai Munkácsy Múzeum új állandó tárlata, amely a népszerű festő festészetébe és életébe enged bepillantást. A tárlat tizenkilenc eredeti alkotást mutat be, ezek összértéke közelíti az ötmilliárd forintot. Hat festményt a Magyar Nemzeti Galériától kaptak tartósan kölcsönbe. Sikertült néhány új relikviát is beszereznie a múzeumnak, amik az aradi Kölcsey Egyesület elnökétől kerültek a múzeum birtokába. Az 1899-ben alapított békéscsabai múzeum relikviaanyaga pillanatnyilag 579 tételt számlál. Az új tárlathoz katalógus is készült, az ebben lévő QR-kódokra okostelefonnal rákattintva érdekes történetek hallhatók a Békéscsabai Jókai Színház művészeinek előadásában.
- ¶ Hároméves felújítás után megnyílt a szarvasi Tessedik Sámuel Múzeum, amely teljesen új belső környezettel várja az érdeklődőket, ahol az egyedi régészeti leletek mellett Tessedik Sámuel életművét bemutató kiállítás és néprajzi tematikájú kiállítások láthatók. Az új régészeti szárnyban megtalálható a csaknem nyolcezer éves, háromszögfejű agyagszobor (idol), illetve zsírfarú agyagszobor (idol), valamint a több mint ezeréves rovársíros túrtartó – az írás jelentését a mai napig nem tudták megfejteni. A gyermekek és a felnőttek külön-külön audio guide rendszert használhatnak, s Szabó László bábjainak is lesz állandó otthonuk az épületen belül.
- ¶ A Tiszazugi Földrajzi Múzeum új kiállítóhelyén a *Tiszazugi otthonok* tárlat a parasztházban fellelt tárgyi emlékeken végigvezetve mutatja be a századforduló és a rendszerváltás közötti időszak magyar eseményeit. A lakóház 1850 körül épült, az ingatlant az önkormányzat pályázati forrásból újította fel. Interaktív szabóműhely, szelfipont és foglalkoztatószoba is segít közelebb hozni az elmúlt korokat. Szintén teljesen megújult a múzeum zárt raktárának épülete.
- ¶ A Balatoni Múzeum múzeumpedagógiai foglalkozások megtartására is alkalmas, nyilvánosan látogatható néprajzi tanulmánytárat (látványtár) hozott létre a 75 négyzetméteres északi belső udvar üvegtetővel való lefedésével.
- ¶ A Duna Múzeum bejáratának felújításával akadálymentes lett a múzeumba való bejutás.
- ¶ Három hónap zárvatartás után újra fogadhat látogatókat a Szépművészeti Múzeumban található Román Csarnok. Az épületet beázás miatt kellett bezárni, azóta helyreállították a károkat, és kibővítették a csapadékvíz-elvezető rendszert. A beázás miatt a múzeumban tárolt ezeröttszáz tárgyból harminc festmény felületét érte a befolyó víz. A gyors beavatkozásnak köszönhetően ezek egyike sem szenvedett maradandó károsodást.

¶ Fehérvárscurgón, a Károlyi-kastélyban állandó régészeti kiállítás nyílt *Őskori halomsírok a fehérvárscurgói grófi vadsparkban* címmel. A tárlat anyagát a Szent István Király Múzeum gyűjteményéből kölcsönzött kétezer-hétszáz éves, mind tudományos szempontból, mind látványosságban kiemelkedő leletek adják. A birtokon levő halomsírok feltárását 1983 után kezdték meg, a különleges leletek a vaskori Hallstatt kultúrát képviselik, köztük grafitdíszes fekete és vörös-fekete geometrikus mintájú díszkerámiával, kézzel formált cserépedényekkel, vas lószerszámokkal, lándzsákkal, bronz ruhadíszekkel, bronz fibulával, nyakláncsal.

¶ Új kiállítás nyílt a folyamatosan bővülő Pécsváradi Emlékházban: egy felvidéki szoba bemutatása után egy sváb szoba következett, most pedig a zengővóraljai sárközi népviseletet ismerhetik meg a látogatók. A tárlat mellett egy szabadtéri közösségi teret is átadtak.

¶ Pályázati forrásokból fokozatosan korszerűsödik, szakmailag és tartalmilag újul meg a komlói múzeum. A korábbi években a Helytörténeti Gyűjtemény bányászati és néprajzi részének átalakítására és a termék felújítására kerülhetett sor. Elkészülhetett a játszóház, sorra frissültek a múzeumi rész tematikus szekciói, az eszközpark is bővült, a tanulók betekintheznek a régi idők iskolájának stilizált tantermébe; emellett akadálymentessé váltak a mellékhelyiségek, és az új lift építése is befejeződött, legutóbb pedig új kiállítóterem nyílt az épület egyik szárnyában.

¶ Régi pompájában nyílt meg újra a soproni Lenck-villa, mely visszakapta korábbi múzeumi funkcióját, a Soproni Múzeum egy

interaktív néprajzi, kézműipari kiállítóhelyet alakított ki benne. (MC)

ELHUNYT MUZEOLÓGUSOKRA EMLÉKEZÜNK

¶ 105 évesen elhunyt Patay Pál, a Magyar Nemzeti Múzeum nyugalmazott régész-főmuzeológusa, harangkutató, agrármérnök, akinek szakterülete elsősorban az őskor kutatása volt, de pályája során a régészet és ipartörténet szinte minden korszakának megismerését gazdagította. 1950-től a balassagyarmati Palóc Múzeumban dolgozott, 1957-től 1982-ig az MNM régész muzeológusa volt. A múzeum adattárának helyettes osztályvezetőjeként ment nyugdíjba, majd 1995-ig tudományos tanácsadóként segítette az intézményt, amelyet hosszú pályája során több mint 24 ezer tárggyal is gazdagított. Számítlan temető, illetve telep feltárását vezette, de a szarmata kori Csörsz-árok, Ördög-árok nyomvonalának leírása és tizenhatezer magyarországi történeti értékű harang felkutatása és dokumentálása is az ő nevéhez fűződik. Munkája elismerései közt megtalálható a Kuzsinszky Bálint-émlékérem, a Móra Ferenc-émlékérem, a Magyar Érdemrend lovagkeresztje, a Magyar Érdemrend tisztikeresztje és a Kadić Ottokár-érem. (Munkásságáról a *MúzeumCafé* 46. számában jelent meg interjú.)

¶ Életének 77. évében elhunyt Grin Igor néprajzkutató, a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeum egykori igazgatója. 1971-ben került a múzeumhoz, itt dolgozott harminc éven át. Gyarapította a néprajzi gyűjteményt, kurátora és koordinátora volt az *Etnikai csoportok Békés megyében a 18–19. században*

és a saját gyűjtésű anyagból rendezett *Békés megyei románok* című nagyszabású kiállításoknak. 1984-ben kollégáival berendezte a magyarországi románok mindaddig egyetlen tájházát Kétegyházában, de felügyelte a békéscsabai szlovák tájház szintén ebben az időszakban zajló felújítását is. Érdemei voltak a gyulai Erkel Ferenc Emlékház helyreállításában és a békéscsabai Omaszta-kúria Munkácsy Emlékház alakításában. Szervezte a nemzetiségi néprajzi táborokat és a Békéscsabai Nemzetközi Néprajzi Nemzetiségkutató Konferencia sorozatot, amelyre Európa számos országából érkeztek jeles néprajzos szakemberek. Szerkesztette a *Békéscsaba néprajza* című hiánypótló tanulmánykötet, és számos néprajzi tanulmányt publikált.

¶ Két restaurátorkollégát is gyászolnak munkatársai: 74 évesen elhunyt Ganczaugh Miklós festőművész, aki 1975 és 2010 között volt a Magyar Nemzeti Galéria festő-restaurátora, Tóth Gyula pedig restaurátorként mintegy 37 évig segítette nem csupán az Őskori és Elő-Ázsiai Régészeti Tanszék, de az egész Régészettudományi Intézet munkáját. (MC)

KINEVEZETT IGAZGATÓK

¶ Az intézmény jelenlegi igazgatóját, Rosta Szabolcsot bízta meg újabb öt évre a város közgyűlése a Kecskeméti Katona József Múzeum vezetői feladatainak ellátásával.

¶ Új igazgatót neveztek ki a Magyar Olaj- és Gázipari Múzeum élére. A gépészmérnök-műszaki menedzser Péter Károly évekig Vonyarcvashegy önkormányzatánál dolgozott, majd a település polgármestere volt. Az új igazgatóhelyettes Németh-Gotthárd Gréta lett. (MC)

AZ ÉV MÚZEUMA ÉS KIÁLLÍTÁSA

¶ A pandémia miatt elmaradt Múzeumok Májálisa helyett a Múzeumi ReStarton adták át a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület által adományozott elismeréseket. Az év múzeuma tizenkét jelöltjének versenyét a „nagy múzeumok” kategóriában a Ludwig Múzeum (Budapest) nyerte, míg a „kis múzeumok” versenyében a Bleyer Jakab Helytörténeti Gyűjtemény (Budaörs) lett a legjobb. Az Országos Közgyűjtemények Szövetségének különdíját a Kecskeméti Katona József Múzeum, a Magyar Vidéki Múzeumok Szövetségének különdíját a salgótarjáni Dornyay Béla Múzeum kapta. Kétmillió forint feletti bekerülési költségű kiállítás kategóriában a Duna Múzeum (Esztergom) *Vízeum* című új állandó kiállítása nyerte Az év kiállítása címet, a kétmillió forint alatti kategóriában pedig a vajdasági Topolya Község Múzeuma *Volt egyszer egy színház...* című időszakos tárlata. Dicsérő oklevelet kapott a Szennai Skanzen a *Mesetér Látványtár* interaktív múzeumi tér kialakításáért, és a Magyar Nemzeti Múzeum a *Clara – Rotschild Klára divatkirálynő a vasfüggöny mögött* című időszakos kiállításáért. (MC)

KÖZÖSSÉGI MÚZEUMOK

¶ Tizennégy muzeális intézmény, a hajdúszoboszlói Bocskai István Múzeum, a budapesti Deák 17 Gyermek és Ifjúsági Művészeti Galéria, az esztergomi Duna Múzeum, a Gödöllői Királyi Kastély, a Gödöllői Városi Múzeum, a makói József Attila Múzeum, a mindszenti Keller Lajos Városi Könyvtár és Kulturális Központ, a budapesti Ludwig Múzeum, a százhalmobattai Matrica Múzeum,

az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark, a szentgotthárdi Pável Ágoston Helytörténelmi és Szlovén Nemzetiségi Gyűjtemény, a sátoraljaújhelyi PIM – Kazinczy Ferenc Múzeum, a Sóstói Múzeumfaló és a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum vehette át a Közösségi Múzeum elismeréseket. A Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ (MOKK) kezdeményezésére a díjat azon muzeális intézményeknek ítélk oda, amelyek közösségi részvételi alapon működnek, a múzeumi alaptevékenységükkel összehangolt közösségépítő munkát folytatnak, bevonják munkájukba a helyi lakosságot, a civil szervezeteket és egyéb partnereket. (MC)

GYARAPODÓ KÖZGYŰJTEMÉNYEINK

- ¶ Lakner László az Iparterv-generáció 1974 óta Berlinben élő, kiemelkedő alkotója jelentős ajándékot adott a Szépművészeti Múzeum 1800 utáni Gyűjteményének. A mintegy negyven művet számláló adomány a művész 1974 utáni, németországi időszakának főműveit tartalmazza, az ajándék becsértéke meghaladja a félmilliárd forintot.
- ¶ Egy önzetlen adománynak köszönhetően több száz darabos, a Kiskunhalasi Állami Gazdaságból származó anyaggal – plakettekkel, különböző versenyeken nyert különdíjakkal és oklevelekkel, emléklapokkal, fényképekkel, zászlókkal – gazdagodott a Thorma János Múzeum gyűjteménye.
- ¶ A Nemzeti Színház ajándékeként Őze Lajos Kossuth-díjas színművész jelmezeit kapta meg a szentesi Koszta József Múzeum. A relikviák az Őze Lajos Emlékházat gyarapítják.

¶ A Bányászati Múzeum gyűjteménye jelentős ipari emlékekkel, a Karlik-tárccsás kötélzállítóval gyarapodott. Az ajkai bánya utolsó megmenthető emléke az Ármin bánya külszíni gépházába volt beépítve. A gép 1926-ban a Skoda-gyárban készült Pilsenben, 1927-ben helyezték üzembe, és az 1970-es évekig működött. Ma már Magyarországon egyedülálló ipari műemlék. (MC)

CSALÁDBARÁT MÚZEUMOK

¶ Családbarát Múzeum szakmai díjat alapított 2020-ban a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ (MOKK). Az elismerést nyolc intézmény vette át: a Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum, a Gödöllői Királyi Kastély, a Deák17 Gyermekek és Ifjúsági Művészeti Galéria, a Matrica Múzeum, a Magyar Természettudományi Múzeum, a Reptár – Szolnoki Repülőmúzeum és a Budapest 18. kerületi Tomory Lajos Múzeum. Az értékeléskor a legmagasabb pontszámot elérő három intézménynek az Emberi Erőforrások Minisztériuma egy-egy millió forintot ajánlott fel. A pénzjutalmat a Gödöllői Királyi Kastély, a Szabadtéri Néprajzi Múzeum és a Ludwig Múzeum kapta. (MC)

MÚZEUMPEDAGÓGIAI ELISMERÉSEK

¶ Múzeumpedagógiai Nívódíjban részesült a Magyar Természettudományi Múzeum Mát-ra Múzeuma *Változzunk át a Mátra Múzeum lakóivá!* MOVEUM című programja, a Petőfi Irodalmi Múzeum *Csáth-kísérletek* című

programja és a Budapesti Történeti Múzeum – Budapest Galéria *Együtt lenni jó!* című programja. Első alkalommal egy online térben megvalósult múzeumpedagógiai program, a Széchenyi Zsigmond Vadászati Múzeum *Térben, időben együtt Veletek* című foglalkozása is elismerést kapott. A Kiváló Múzeumpedagógus díjat Béres Mária természettudományi muzeológus, humánökológus (a Tiszazugi Földrajzi Múzeum igazgatója) kapta meg. Emellett az eseményen több különdíjat és egy elismerő oklevelet is átadtak. (MC)

DÍJAZOTT MUZEOLÓGUSOK

- ¶ Magyar Érdemrend középkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült Bakay Kornél régész, őstörténész, tanár, a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézetének volt tudományos munkatársa, a kaposvári Rippl-Rónai Megyei Múzeum és a kőszegi Városi Múzeum volt igazgatója.
- ¶ A Szép Magyar Könyv 2019 verseny Szakkönyv kategóriájának díjazottja Víg Károly *A rovarfajta kutatások története Magyarországon* című műve, amely a Savaria Múzeum alkotóközösségének kiadásában jelent meg.
- ¶ A XXI. Országos történetész muzeológus konferencián Rémiás Tibort, a Jósa András Múzeum igazgatóját és Gulyás Katalint, a Damjanich János Múzeum Történeti, irodalomtörténeti és művelődéstörténeti osztályának vezetőjét Wellmann Imre-díjban részesítette a Magyar Múzeumi Történetész Társulat.
- ¶ Az '56-os hősről, Szobonya Zoltán ügyvédéről elnevezett emlékérmét idén Hajagos Csaba, a Katona József Múzeum történetész-muzeológus munkatársa vehette át.

¶ A Magyar Tudományos Akadémia Bolyai-emléklappal ismerte el Sófalvi András régész, (Haáz Rezső Múzeum, Székelyudvarhely) és Süli Attila hadtörténész (HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum) munkáját.

¶ Az Olasz Köztársaság elnöke Olaszország Csillagrendjének parancsnoki fokozatával tüntette ki Baán Lászlót, a Szépművészeti Múzeum főigazgatóját, az olasz–magyar kulturális kapcsolatok elmélyítésében végzett különleges érdemeiért.

¶ A Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület éves közgyűlésén Pulszky Ferenc-díjat vehetett át Szakáll Sándor (Herman Ottó Múzeum – Miskolci Egyetem) mineralógus, muzeológus, egyetemi tanár, az MTA doktora, Éri István-díj kitüntetésben részesült Káldy Mária nyugalmazott múzeumi főtanácsadó (Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Skanzen–MOKK). A negyven éven aluli fiatalok Pulszky Károly-díját idén ketten kapták: Mlakár Zsófia történetész-muzeológus (Dobó István Vármúzeum) és Polgár Balázs Dávid régész-muzeológus (HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum),

¶ A szentendrei Skanzenben a Magyarországi Tájházak Szövetsége tisztújító közgyűlésén Dombi Alajosné, a Felpécsi Tájház megálmodója és vezetője vehette át az Év Tájházvezetője díjat. Novák Lászlóné, a Szadai Tájház vezetője nyerte el a Szabylár Péter-emléklapkettet. (MC)

SK-FELÚJÍTÁS SZOBON

¶ Nem volt pénz a szakmunkákra, így sajátkezüleg újították fel a szobi muzeális gyűjtemény, vagyis a korábbi Börzsöny Múzeum vízesedő, dohos, lepergett vakolatú épületét

az ott dolgozók, családtagjaik és a múzeumbarátok. Leárazott járólappal, olcsó ablakokkal és más anyagokkal, kölcsönként utánfutóval és betonkeverővel kezdtek bele a munkába. A földszinten levő kellékraktárt néprajzi látványraktárrá alakították át, így a száraz, pormentes helyre kerülő anyag új látóvilágát is kínálja májustól szeptember közepéig felújított múzeumban. (MUEMLEKEM.HU)

MAGYAR DINÓTOJÁS

¶ Az első magyar fosszilis dinoszaurusztojást pár milliméteres, 85 millió éves tojáshéjredékek sokoldalú vizsgálatával sikerült azonosítani; az iherkúti késő kréta kori lelet pár éve már ismert volt, de csak az idén sikerült igazolni véglegesen a kistermetű Maniraptorra dinoszaurusz eredetét azokkal a kristályszerkezeti vizsgálatokkal, amelyeket egy dél-koreai kutató csoporttal együttműködésben végeztek. Az ilyen típusú tojásmaradvány nemcsak Magyarországon az első, hanem Európában, sőt ismereteink szerint a világon is. A varjútojás nagyságú lelet a Magyar Természettudományi Múzeum állandó kiállításának részeként lesz megtekinthető. (MTI)

KÖZGYŰLÉS SZEKSZÁRDON

¶ Közgyűlést tartott a Magyar Vidéki Múzeumok Szövetsége, az ország legnagyobb múzeumi érdekvédelmi szövetsége. A tisztújító közgyűlést idén eredetileg Erdélyben tartották volna meg, a koronavírus-járvány miatt azonban magyarországi helyszínt kerestek. Az elnök ismét Csapláros Andrea, a szombat-helyi Savaria Múzeum igazgatója lett, az öt

évig tevékenykedő elnökségbe a kecskeméti Rosta Szabolcsot, a mátészalkai Cservényák Lászlót, a szekszárdi Ódor Jánost, a szolnoki Horváth Lászlót és Csapláros Andreát választották be. (TEOL.HU)

WEBEN A SEUSO-KINCS

¶ A Seuso kutatási projekt hivatalos weblapját a Szépművészeti Múzeum és a Magyar Nemzeti Múzeum közösen hozta létre a Seuso-kincs és az általuk közösen koordinált kutatási program széles körű, tudományos ismeretterjesztő bemutatására. A tárgyak nagy felbontású fotókon és ismertető szöveggel való bemutatásán kívül a korról is megismerkedhetünk, amelyben e kincsek készültek, a tárgyak a krimibe illő és emberi sorstragédiákkal kísért modern kori története is feltárul. (SEUSO.MNM.HU)

KAPOCS - ÖSSZGYŰJTEMÉNYI LEGŐ

¶ Hat közgyűjtemény (Magyar Nemzeti Galéria, Magyar Nemzeti Múzeum, Magyar Nemzeti Levéltár, Országos Széchényi Könyvtár, Petőfi Irodalmi Múzeum, Szépművészeti Múzeum) csaknem negyven szakembere fogott össze, hogy létrehozzanak egy interaktív online múzeumi túrát, mely bemutatja az ugyanazon eseményhez, helyhez vagy személyhez kötődő és különböző múzeumokban, könyvtárban vagy levéltárban őrzött dokumentumokat. A múzeumpedagógiai program tematikus csomópontja 1848. március 15-e és a nemzeti identitás 19. századi kialakulása, s hét altémára bontották, mint a nemzetállam, az utazás, az etnikai csoportok, a múzeumok és könyv-

tárak fejlesztése, a kommunikáció, március 15. és a 19. századi reformmozgalom öröksége. Az izgalmas összefüggések interaktív kapcsolgatója képből, hangban, térképen, rébuszban, játékban, valósul meg a thinglink.com/scene/1362022105612288001 webcímen. (MC)

MÚZEUMBÓL A VÁROS ÉLÉRE

¶ A romániai helyhatósági választáson két múzeumigazgató nyerte el városában a választók bizalmát és lett polgármester. Csergő Tibor, a Tarisznyás Márton Múzeum igazgatója Gyergyószentmiklóson, és Soós Zoltán, a Városi Múzeum igazgatója Marosvásárhelyt. Mindketten a magyar múzeumi élet meghatározó alakjai immár több mint egy évtizede. (MC)

MAGYAR IGAZGATÓ LÉVÁN

¶ Másodszori nekifutásra választották meg Bali Henrietta régészt a lévai Barsi Múzeum élére. Nyitra megye azért írt ki új pályázatot az igazgatói posztra, mert a korábban kinevezett igazgató ellen petícióban tiltakoztak a régióbeli lakosok. (UJSZO.COM)

FELAVATTÁK A TELEKI-KASTÉLYT

¶ A magyarság egyik kiemelkedő műemléke újjult meg Erdélyben, a koltói kastély falai között töltötte mézesheteit 1847 szeptemberében és októberében Petőfi Sándor és Szendrey Júlia. A 18. század közepén épült barokk kastély meglehetősen rossz állapotban volt, az uniós forrásból készült átfogó korszerűsítés az alagsortól a tetőzetig mindenre kiterjedt. A kastélypark főszertartásának megújítását

a Bethlen Gábor Alap támogatta. Felső emeletének kiállítótermében nagybányai képzőművészek gyűjteményes kiállítása tekinthető meg, a lenti termekben a korábbi koltói Petőfi-múzeum műtárgyait állították ki, s az év végén elkészül az állandó kiállítás, amelyet az önkormányzat a budapesti Petőfi Irodalmi Múzeummal közösen létesít. (MTI)

ÚJRANYITOTT MÚZEUMOK - LÁTOGATÓK NÉLKÜL

¶ Két bezárás közt szinte az összes európai múzeum szenvedett a látogatószámok csökkenésétől, ám míg a kormányzati finanszírozással támogatott intézmények összességében húzott nadrágszíjjal próbálták átvészelni, addig a jegyértékesítéstől függők nehezebb döntések előtt álltak, sokan elbocsátják az alkalmazottaikat, és átalakítják üzleti modelljeiket. Az újra megnyílt múzeumok látogatói körülbelül egyharmadát teszik ki a tavalyinak. A párizsi Louvre-nak ez naponta mintegy négyezer-ötszáz-ötezer látogatót jelent, szemben az egy évvel ezelőtti 15 ezerrel. A berlini Állami Múzeumok, a német főváros 18 múzeumból álló csoportja szokásos látogatottságának mintegy 30 százalékaról számol be. Hiába tudna a kötelező távolságtartással együtt is napi kétezer-ötszáz embert befogadni az amszterdami Rijksmuseum, jó esetben nyolcszáz látogató érkezik – a világjárvány előtt naponta körülbelül tízezer ember tolongott itt. Mások rosszabbul járnak: az amszterdami Van Gogh Múzeum napi körülbelül négyszáz látogatót számlál, pedig hat-ezer-ötszázat szokott fogadni. A válságra kiki más stratégiával válaszol: a jegybevételeiből

élő amszterdami Hermitage például az elmaradó idős látogatók helyett igyekeznek a kisgyerekes családokat megszólítani, de a támogatott kölni Ludwig is csökkenti a kölcsönműveket kiállításában, és igyekeznek a saját gyűjteményből gazdálkodni. Sokan arra számítanak, hogy 2024-ben térhet csak vissza az élet a normális kerékvágásba.

- ¶ New Yorkban kötelezően csökkentették negyedére a belépők számát, de a tapasztalatok szerint a korlátozás eltörlésével sem lenne több a látogató. A MET-ben 91 500 ember volt szeptemberben, szemben az előző év azonos hónapjának 381 500 látogatójával. A múzeum már kétszer is csökkentette az alkalmazottak számát, munkatársai körülbelül 20 százalékkal kevesebben vannak, mint a járvány előtt. A fizetéscsökkentés, a kiállítások elmaradása vagy elhalasztása jellemző a város más múzeumaira is, s a megszűnés vagy összeolvadás sem ritka.
- ¶ A világjárvány miatt bekövetkezett gazdasági kiesés közepette számos múzeum elárverzettet(ne) néhány művet a gyűjteményéből, hogy fennmaradjon. Ezek az eladások heves vitákat váltanak ki, de az Egyesült Államokban az Association of Art Museum Directors a közelmúltban enyhítette szabályait annak érdekében, hogy az intézmények így csökkenthessék a pandémiás károkat, azzal a megkötéssel, hogy a befolyt pénzt a gyűjtemény gondozására fordítják. Izraelben viszont állami beavatkozást sürgetnek, mivel a jeruzsálemi Iszlám Művészeti Múzeum pénzügyi nehézségei miatt úgy döntött, hogy árverésre bocsátja 5525 darabos gyűjteményének mintegy öt százalékát – ám az intézmény anyagi válsága nem idén kezdődött. (ART-DAILY.COM, ARTNEWS.COM)

KATONAI ADATBÁZIS INDULT

- ¶ Működik az első világháborúban hősi halált halt, megsebesült vagy hadifogságba esett magyarországi katonák adatbázisa, amelyet a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum hozott létre. A katonahoseink.militaria.hu honlapon nyolc év kutatásának eredményét láthatják mindazok, akik kutatási céllal vagy saját felmenőik első világháborús sorsát kutatva használják a könnyen kezelhető, mégis óriási információt tároló, több millió adatot feldolgozó adatbázist. A Magyar Nemzeti Levéltár, a megyei és külföldi levéltárak segítségével 1 538 818 magyar honosságú katona adatsorát sikerült összegyűjteni. (MTI)

RESTITÚCIÓS HÍREK

- ¶ A British Museumba látogatott az iraki miniszterelnök, aki megtekintett egy illegálisan eladásra kínált, majd a hatóságok által lefoglalt, körülbelül 4400 éves sumér táblát is, melyet hamarosan visszaszolgáltathatnak Iraknak. A látogatás egybeesett egy fontos százéves kutatási projekt lezárásával, mely az Ur városában feltárt ékírásos táblák közös tanulmányozására, fordítására és közzétételére irányult. A munka lezárultával a táblákat visszaküldik Bagdadba. A múzeumban iraki régészeket is képeznek a brit kormány támogatásával.
- ¶ A Heathrow repülőtéren bukott le egy utas, aki hat – mint kiderült 13–14. századból származó – üzbég mázas csempét vitt magával hamis származási papírokkal. A lapok eredetét a British Múzeum hét más országban élő szakértő segítségével nyomozta ki, s visszaszolgáltatta azokat Üzbegisztánnak. Hálából a múzeum rövid ideig kiállíthatja a műkincseket.

¶ Mexikó ismét visszakerne Ausztriától egy tolas fejdísz, amelyet állítólag Moctezuma azték uralkodó viselt, s amit a Weltmuseum Wienben állítanak ki. Az uralkodói fejdísz II. Ferdinánd főherceg innsbrucki ambras-i kastélyában 1575-ben állította ki először, ötven évvel az utolsó azték uralkodó halála után.

¶ A berlini Néprajzi Múzeum őslakosok maradványait juttatja vissza Ausztráliába és Új-Zélandra az emberi maradványok kezelésével kapcsolatos kötelezettségvállalások részeként. Az őslakosok leletei 1880 óta voltak a múzeum állományában, akkoriban gyakorlta vittek el hasonló leleteket egyetemekre és gyűjteményekbe az egész világon.

¶ Az egykori gyarmatokról elhurcolt műkincsek visszaadását ajánlja a holland kormányának a kulturális minisztérium által felkért szakértői bizottság. Az igazságtalanságokat el kell ismerni, az eredeti tulajdonosoknak pedig legalábbis fel kell ajánlani a visszaszolgáltatás lehetőségét – szögezte le a testület, megállapítva, hogy állásfoglalása holland múzeumokban és gyűjteményekben lévő tárgyak százezreit érintheti.

¶ Első fokon elutasította a Fővárosi Törvényszék az Esterházy Magánalapítvány igényét az úgynevezett Esterházy-kincsek tulajdonjogára. A Privatstiftung várhatóan fellebbezést nyújt be az elsőfokú bírósági ítélet ellen, mivel kifogásolják, hogy 2016-ban mintegy hetven műtárgyat költöztettek át a fraknói kincsek közül az Iparművészeti Múzeumból a fertődi kastélyba – közölte az alapítvány képviselője. A Privatstiftung szerint a tulajdonosi helyzet rendezése elengedhetetlen ahhoz, hogy a magyar kulturális örökség fontos részét képező műkincsegyüttest méltó

körülmények között, egy magyarországi közgyűjteményben, egy egységként bemutathassák Budapesten, ahol az elérhető a kutatók és a nagyközönség számára is. (MC)

MAGÁN MŰZEUM KÍNÁBAN

¶ He Art Museum (HEM) néven új kortárs kiállítóter nyílt Fosanban, Kína Kuangtung tartományában. A főként modern és kortárs alkotásokat bemutató, harmóniát sugárzó magánmúzeum kerek épületét a Pritzker-díjas japán Tadao Ando tervezte He Xiangjian milliárdos vállalkozó számára, akinek magángyűjteménye szolgál a múzeum állandó kiállításának alapjául. A kínai alkotások mellett például Damien Hirst, Yayoi Kusama és Pablo Picasso képeit tekinthetik meg a látogatók. (OCTOGON.HU)

KÍNAI CENZÚRA NANTES-BAN

¶ A kínai kormány nyomására nem nyílik meg a Nantes városában tervezett, Dzsingisz Kán mongol hódítóról szóló kiállítás. A kínaiaknak többek között az volt a bajuk a belső-mongóliai múzeummal együttműködésben tervezett kiállítással, hogy használni akarták a „mongol” és a „birodalom” szavakat, de azt is követelték, hogy a kiállításon ne szerepelhessen Dzsingisz kán neve. Annak a felemlegetése, hogy a Dzsingisz kán által alapított Mongol Birodalom egy időben Kína nagy részét uralta, erősíthetné a Belső-Mongóliában élő 6,5 milliós mongol kisebbség identitását, miközben a nyelvhasználatukat is korlátozzák Kínában. A kiállítást elhalasztják és más – nem kínai – múzeumoktól szerzett anyagból állítják majd össze. (AFP)

